

Valideringsprojekt för VVS-Installatörerna

Rapport 1:2004
Författare Solveig Larsen

Rapport om Valideringsprojekt för VVS-Installatörerna.

Innehåll

1. Inledning
2. Bakgrund och nulägesbeskrivning
3. Projektets organisation och genomförande
4. Inventering av valideringsprojekt i Sverige
5. Utveckling av kriterier för validering
6. Målgrupp – och andra yrkesgrupper
7. Genomförande och tillämpning av validering
8. Validering till VVS – montör
9. Plan för det långsiktiga arbetet inom området

Valideringsprojekt för VVS-Installatörerna.

Inledning

VVS-Installatörerna är en arbetsgivar- och branschorganisation för vvs- företag. Under flera år har det varit brist på vvs- montörer. De senaste åren har företagen i rekryteringsenkäter visat att det råder brist på både ett års och tre års sikt. Enkätmaterialet visar dock en dämpning av montörsbehovet från 2000 till 2003 se Bilaga 1 Rekryteringsenkät 2004. Denna brist har skapat ett intresse för att slussa in personer i vvsyrket. Dessa personer kan vara utbildade i vvsyrket i andra länder och det kan vara personer som arbetat i närliggande branscher. Det är ofta så att personer med en grundskoleutbildning eller gymnasial grundutbildning har en lång praktik i vvsyrket men är i avsaknad av formell yrkesexamen.

Bakgrund och nulägesbeskrivning

Validering som aktivitet, är en väl känd företeelse för vvs-branschen. Det sker i samband med placeringar av studenter efter genomgången gymnasieutbildning inför lärlingsperiod, Det sker i samband med antagande av så kallade företagslärlingar se Bilaga 2 Företagslärlingar och det sker i samband med antagning till KY –utbildningar.

Man kan däremot anta att det är mera sällan en validering genomförs inför nya anställningar av montörer som saknar formell utbildning. Vi känner bara till ett försöksprojekt i Göteborg där tyska montörer validerades och fick kompletterande utbildning för att bli anställningsbara i svenska vvs- företag.

Någon validering av personer för andra arbetsuppgifter i vvs- företag än montörer är vid rapportens författande inte känt. De tre stora företagen har inte genomfört några valideringsprojekt. De små och medlestora företagen har inte engagerat sig i valideringsaktiviteter i någon omfattning. En förklaring till detta kan vara att branschen i mycket litet utsträckning har resurser för utvecklingsarbete och därför förlitar sig till sin branschorganisations utvecklingsprojekt.

VVS-branschen har skapat en yrkesexamen. Den kan erhållas genom att gå energiprogrammet på gymnasiet och därefter arbeta som lärling. Vid genomgången gymnasieutbildning med godkänt i kärnämnen genomför eleven ett systemkunskapsprov. Detta godkända prov samt lärlingsutbildning ger möjlighet till prov för yrkesexamen. Godkänd yrkesexamen kvalificerar för en viss lönenivå som framgår av kollektivavtal mellan VVS-Installatörerna och Sveriges Byggnadsarbetarförbund.

Projektets organisation och genomförande.

Projektet har genomförts med följande arbetsplan:

- Inventering av valideringsprojekt i Sverige
- Kunskapskriterier för vvs- montörer
- Valideringsmodell som anpassas till vvs- företagens behov
- Kostnadsmodell som passar till valideringsmodellerna
- Implementeringsplan

Projektgruppen har bestått av projektledare Solveig Larsen, VVS-Installatörerna, Christer Bölin, Svenska Byggnadsarbetarförbundet. Medverkat i projektet har Maria Fogelin, VVS-Installatörerna, Leif Ekström, VVS- Installatörerna tillika ledamot av arbetsutskottet i VVS - Branschens Yrkesnämnd. Uppgiftslämnare har varit representanter för de tre landsomfattande företagen YIT, NVS och Bravida, Regionansvariga i VVS-Installatörerna, tjänstemän på VVS - Branschens Yrkesnämnd, olika valideringscentra m.fl.

Inventeringen syftade till att få en överblick över vilka aktörer som har intresserat sig för validering av vvs-arbetstagare. Dessa aktörer kommer också i ett senare skede bli föremål för bearbetning för att VVS-branschens valideringsmodell ska få acceptans. Kriterier som ligger till grund för yrkesexamen har granskats i projektet. Sen har en valideringsmodell utvecklats som kan användas för olika grupper. En beräkning av kostnaderna för att genomföra en validering har granskats och rimlighetsbedömts för olika betalningsgrupper. En plan för implementering har skissats.

Inventering av valideringsprojekt i Sverige

Stockholm

Projektgruppen Validering Stockholm är en av totalt sex projektgrupper inom Stockholms stadsprojekt Framtidsvalet. Framtidsvalets huvudsakliga uppdrag var att under 2002-2003 bygga upp en infrastruktur för vuxnas lärande. Projektgruppen har bestått av representanter från organisationerna TBV, TCO, Vuxenutbildningscentrum, Birka gårdens folkhögskola, Byggnads/LO, LAN (Länsarbetsnämnden) samt en projektansvarig/ordförande. Gruppen består av totalt 7 personer. Ordföranden och projektansvarig har varit Inga-Lill Askelöf. Hon är också projektansvarig för delprojektet inom validering på Vuxenutbildningscentrum. I arbetet med att hitta samverkansparter, utveckla nätverk och rekrytera och organisera valideringarna har hon sett hur begreppet validering gått från o känt till intressant och efterfrågat. I kontakten med validanterna

märks tydligt hur självkänslan ökar när deltagaren i klartext ser sin förmåga.

För att nå målet har projektgruppen arbetat för att

- ta fram metoder för yrkes- och betygervalidering av vuxnas kunskaper och färdigheter.
- testa modell och metoder för valideringar i försöksverksamhet under 2002-2003.
- anordna/delta i konferens för att utbyta erfarenheter och belysa frågor kring validering och flexibilitet i utbildningen i ett nationellt, nordiskt och internationellt perspektiv.
- bygga upp nätverk och samarbetsformer med andra kommuner i regionen och landet, utbildningsanordnare, studieförbund, arbetstagarorganisationer, näringsliv och andra intressenter.

Yrkesvalidering

Vid en yrkesvalidering prövas och dokumenteras de faktiska kunskaper som en individ har inom ett yrke. Här kartläggs också vilka moment som saknas för att ett fullständigt betyg ska kunna ges och eventuell komplettering av utbildning/praktisk föreläs.

Ämnesvalidering

Vid en ämnesvalidering prövas och dokumenteras de faktiska kunskaper som en individ har inom en kurs. Här kartläggs också vilka moment som saknas för att ett fullständigt betyg ska kunna ges. Denna modell har Västerorts vuxengymnasium tagit fram.

Särskild prövning

Vid en särskild prövning testar man att individen har kunskaper motsvarande en hel kurs. Prövning innebär att man som individ, på egen hand, studerar det aktuella kursinnehållet och därefter prövas i sina kunskaper.

Resultatet av valideringarna dokumenterades i yrkesintyg och/eller betyg frångymnasieskolans kurser/program samt handlingsplan med kompletterande praktikalternativt utbildning.

Valideringsprocessen

Valideringsprocessen utgörs av fem olika steg som anpassas individuellt beroende på validantens arbetssituation:

1. Rekrytering av validanter genom en uppdragsgivare, tex arbetsgivare, arbetsförmedling, kommun, försäkringskassa, individen själv etc.

2. En arbetskonsulent eller studievägledare träffar validanten och leder arbetet med vägledningssamtal och kartläggningsformulär.
3. Intervju och självskattning. Hos en utbildningsanordnare och/eller branschansvarig prövas och värderas de faktiska kunskaperna, t ex via praktik.
4. Uppföljningssamtal och bedömning. Återkoppling till validanten med förslag på eventuell komplettering av utbildning eller mer praktik.
5. Utfärdande av kompetensbevis, gymnasiebetyg och/eller yrkesintyg.

Malmö

I Malmö är valideringsprojektet inordnat under Utbildningsförvaltningen, som står för medarbetarnas löner och viss administration. Projektet får ett mindre anslag av LAN. Ett avtal diskuteras där LAN ska "köpa valideringar" för ett överenskommet belopp. Malmös valideringsprojekt fick också under 2003 projekt pengar från EU: s flyktingfond. Medel tillförs även från kommunens integrations- och arbetsmarknadsavdelning. I projektet arbetar två projektledare och en och en halv studievägledare. Under 2003 hade man också en tjänst för framtagande av meritportföljer i flyktingprojektet samt en assistent för ekonomi och administrativa uppgifter. Valideringarna har dokumenterats i gymnasiebetyg, kompetensbetyg/intyg och meritportfölj.

Kommentarer från VVS-I: s regionärer i Malmö: Richard Olsson och Carolin Larsson: I vårt område har några valideringar gjorts och då har man tagit hjälp av skolan och yrkesexamen. Vi har haft frågan i yrkeskommittén, YK i Skåne och bildat en arbetsgrupp som består av oss, Byggnads samt lärare på Energiprogrammet och skall träffas första gången den 2/11.

Göteborg

Här är det kommunen som äger valideringsprojektet. Eventuellt kommer ytterligare 13 kommuner i västra Götaland att tillsammans med Göteborgs stad bilda en stiftelse. Projektet får medel från kommunen och länsarbetsnämnden. I projektet arbetar en projektledare, tre metodutvecklare, en studievägledare och en administratör. Valideringarna har dokumenterats i gymnasiebetyg, yrkesbevis/intyg och meritportfölj.

Kommentarer från VVS-I: s regionärer i landet: Lennart Johansson: "Vid några tillfällen har vi/YK validerat utlänningar för VVS-montörsyrket". Det har skett vid provort för yrkesexamen och valideringen gjordes mot kraven för yrkesexamen.

Cerk

Cerk står för Centrum för erkännande av kompetens, och är ett regionalt projekt för Stockholms län och dess 28 kommuner. Projektet ägs av Botkyrka kommun, som också står för halva finansieringen. Den andra halvan finansieras av ESF-rådet genom Växtkraft Mål 3. Under den treåriga projekttiden ska Cerk etableras som ett regionalt valideringscentrum. Cerk har två roller:

- dels som kompetenscentrum för allt som har med validering att göra
- dels som genomförare av validering i Botkyrka med omnejd

De processer och verktyg som Cerk utvecklar har som syfte att identifiera, bedöma och dokumentera varje individs reella kompetens. Detta görs i en process som grovt kan indelas i tre steg:

1. Självinblick
2. Omvärldsförståelse
3. Målbildsfokusering.

De första två stegen syftar till att få fram en dokumentation av vad individen har för resurser. Det tredje steget innebär att individen utifrån den nu dokumenterade kompetensnivån tar sikte på något mål som han/hon strävar mot. Det som behöver fyllas på kan ske genom studier, praktik eller på något annat sätt.

Validering av Cerk

I ett första steg gör man en resursinventering, d.v.s. tar reda på vad en individ har för resurser i form av reell kompetens. Detta oavsett på vilket sätt kompetensen har utvecklats.

Den reella kompetensen kan grovt indelas i tre områden: baskompetens, generellkompetens och yrkeskompetens. Med baskompetens avses i första hand matematik, kommunikation (svenska och engelska), samt förmågan att använda datorhjälpmedel. Generell kompetens omfattar sådana kompetenser och egenskaper som är viktiga på en arbetsplats: förmåga att planera det egna jobbet, problemlösningsförmåga, social kompetens, förmågan att klara det egna fortsatta lärandet osv.

Cerks verksamhet är i första hand inriktat på att validera en människas reella kompetens mot branschkrav och krav uppställda av yrkesråd och liknande. De hjälper en individ

att få nytta av sina erfarenheter och därmed korta ner eventuell kompletterande utbildningstid.

Validering mot bristyrken.

Målet med programmet är att underlätta för arbetssökande att få arbete och förse arbetsgivarna med kompetent arbetskraft. Validering inriktas därigenom främst mot regionens nuvarande bristyrken,

- Vård och Omsorg
- Hotell och Restaurang
- Handel och Service
- Bil och Fordonsservice
- Plåtslagare, Låssmed och VVS

Valideringsbron – Halland, Varbergs kommun

Metodutveckla validering inom branscherna, bygg, el och vvs i samverkan med branschråden. Tillvägagångssätt:

Genom att knyta företag inom bygg, el och vvs till projektet och utbilda handledare vid dessa företag ska metoder för dokumentation och bedömning tas fram. Förväntat resultat och slutprodukt:

Valideringen ska ge deltagarna yrkesbevis och gymnasiebetyg och skapa engemensam valideringsmodell för länets kommuner inom de aktuella områdena. Inom projektet ska samverkan ske med näringsliv, vägledning, arbetsförmedling och kommunal vuxenutbildning. Spridning ska ske till projektägare och projektledaren ansvarar för spridning av modellen i länet och information om arbetet. Projektet ska pågå till 2005-01-31

Utveckling av kriterier för validering

Grundläggande kriterier finns i kraven på yrkesexamen. Se bilaga 3.

Målgrupp – och andra yrkesgrupper

VVS-montör

Av Sveriges alla byggnader är det bostäder som dominerar. Det byggs ständigt nya hus och de äldre måste repareras och underhållas. Människor som trivs i sin bostad har värme, ventilation, vatten och avlopp som fungerar. Arbetet med denna viktiga del – nämligen VVS i våra bostäder – blir lättare och mer kvalificerat allt eftersom tekniken utvecklas. Det mesta av tidsödande och påfrestande hantverksjobb är borta. Det gamla rörmokeriet har blivit ett rationellt rörbyggeri med monteringsfärdiga enheter, snabbkopplingar samt lättare och mera hållfast material. Drift, skötsel och underhåll av VVS-installationer i våra bostäder är i dag en välplanerad, ofta datoriserad verksamhet. Montören som rycker ut för att avhjälpa tillfälliga fel kommer mestadels i en servicebil som är som en välutrus-

tad verkstad med material och verktyg som han behöver för att klara av sitt uppdrag.

Industrirörmontör

För VVS-branschen erbjuder den svenska industrin ett brett och spännande arbetsfält. Väl projekterade och utförda industriinstallationer är en förutsättning för en säker och effektiv produktion. Arbetsklimat och miljö måste vara väl avstämda både med hänsyn till människan och till den produkt som skall framställas.

Många industrier har s k processledningar – rörsystem som transporterar vätskor och gaser vilka ingår i tillverkningen. Även denna del av ett industribygge är ett kvalificerat arbete som kräver utbildat folk med förmåga att sätta sig in i olika branschers teknik och problem. För många arbeten inom industrin krävs förutom grunderna i VVS-teknik även kännedom om stofthantering, kemiska preparat, ljudproblem och mätteknik. Man skall heller inte glömma vårt behov av trivsamma personal- och hygienutrymmen.

Välutbildade och engagerade tekniker med fantasi och intresse av att lösa problem välkomnas alltid av industrin. Det gäller alla typer av yrkesmän från projektörer till driftpersonal.

Arbetsmarknaden

Efter gymnasiet söker man som lärling till ett VVS-företag som VVS-montör. Man kan välja att syssla med VVS-installationer i bostäder eller inom industrin.

Nya förutsättningar skapar behov av ett utvecklat yrkesutbildningssystem. Kraven på kvalitetssäkring har ökat. Därför har VVS-branschen tagit fram yrkesexamen för VVS, industri och isolering, ett utbildningsbevis för kompetens som kan kommuniceras med arbetsmarknaden¹.

Den hårdnande konkurrensen måste mötas med höjd produktivitet. Det innebär bland annat plattare organisationer där varje medarbetare får ett större ansvar, fler arbetsuppgifter och ett mer varierat arbete än tidigare. Högre kompetenskrav på de som arbetar blir följderna av detta. Från att produktionen tidigare har varit helt dominerande i företagets verksamhet går utvecklingen mot att kompetenskraven ökar inom fler områden för företagen, t ex marknadsföring, konkurrensfrågor, kalkylering och ledarskap.

---

¹ se bilaga 3 om yrkesexamen

Framöver kommer således den tekniska kompetensen att höjas och inte minst breddas och bli mer tvärfacklig. Energisystemens betydelse och tekniska förändring kommer att ställa krav på nya kunskaper. Den tekniska kompetensen behöver därför präglas av ett process- och systemtänkande med huvudkomponenterna produktion, distribution och resursanvändning.

Certifiering av yrkesverksamma

Hela installationsbranschen har av tradition mottagit det skolväsendet producerar med några undantag. I början av 2000-talet tog Installatörerna² gemensamt initiativ till certifiering av projektledare. Med kravspecifikationer som grund kan projektledare genomgå en tentamen där fem prov är gemensamma för olika teknikområden och ett prov är tekniskt specifikt och detta sker i en så kallad treparts-certifiering av ett SWEDAC- ackrediterat certifieringsorgan. Certifiering av kylkontrollanter genomförs på samma sätt och har som grund en kravspecifikation utvecklad av myndigheten Naturvårdsverket. Einstallatörers behörighet är myndighetsreglerad och utfärdas av Elsäkerhetsverket. Dessa tre exempel är helt kunskapskontrollerade och föregår inte i något fall av validering.

Olika vidareutbildningsalternativ har till uppgift att komplettera eller korrigera en historisk grundutbildning. Så har exempelvis VVS-Installatörerna startat en vidareutbildning av vvs- montörer som delvis avslutas i prov som utförs av utbildningsanordnaren.

Som målgrupp för detta försöksprojekt har valts vvs- montörer.

Genomförande och tillämpning av validering

VVS-branschen är en bransch med många små och medelstora företag. Utvecklingsinsatser sker huvudsakligen i leverantörsledet och mera sällan i entreprenadföretagen. Anledningen till detta är att företagen ofta arbetar med entreprenader som grundar sig på färdiga konsulthandlingar. Systemlösningar sker hos konsulter. Dessutom har VVS-företagen sällan direktkontakt med slutkund varför en viktig inspiration för utveckling uteblir. När det gäller kompetens grundar sig rekryteringsönsknings på traditionell kompetens. Av dessa skäl är det praktiskt att branschorganisationen tar hand om grundläggande krav för aktuell och framtida kompetensbehov och validering. När det gäller montörer är ett samarbete mellan VVS - Branschens Yrkesnämnd och VVS-Installatörerna nödvändigt och

---

² Installatörerna är ett formellt samarbete mellan branschorganisationerna EIO, Elektriska Installatörsorganisationen, VVS-Installatörerna, Svensk Ventilation och Kyl Entreprenörernas förening.

praktiskt. När det gäller andra arbetstagare, som projektledare, arbetsledare, konstruktörer och säljare, bör VVS-Installatörerna ha en huvudroll. Denna huvudroll innebär ett organisatoriskt ansvar för att företagens kompetensbehov undersöks systematisk, analyseras, kommuniceras till den traditionella skolvärlden och i de fall detta saknas tar ett ansvar för att initiera vidare- och kompletteringsutbildning. Valideringsmodell för de senast nämnda bör upprättas av branschorganisationen och får ske i kommande valideringsprojekt. En lämplig organisation för detta är en begränsad arbetsgrupp bestående av representanter för VVS-Installatörerna VVS-branschens yrkesnämnd och en representant var från de tre största medlemsföretagen minimum tre och högst fem.

Under stycket tidigare om arbetsmarknaden sid 7 finns beskrivet nya kompetensbehov som branschen identifierat. Vid validering är det angeläget att granska om personer har kompetens som motsvarar dessa behov. Äldre utbildning eller en utbildning som personer fått i ett annat land kan behöva kompletteras för att motsvara dessa behov.

Målsättningen är att flera utbildningsanordnare är beredda att planera och genomföra kompletteringsutbildningar för personer som efter validering identifierat bristande kompetens. När det gäller svenska för invandrare finns däremot andra utbildningsanordnare på kommunal nivå som har tradition och resurser att genomföra sådan. IUC, Installatörerna utbildningscentrum, har visat ambitioner att anordna denna typ av utbildningsinsatser, särskilt på det tekniska området och managementområdet. IUC tillämpar validering vid antagning till såväl lärlingsutbildning som KY-utbildning och använder vid dessa tillfällen resurser ifrån näringslivet. Efter att denna rapport har publicerats kan eventuella utbildningsanordnare med ambitioner inom valideringsområdet ge sig till känna och föra dialog med branschorganisation.

Validering till VVS-montör

Vid validering till VVS-montör skall nedanstående tillvägagångssätt användas:

1. Självsfattning enligt egen uppfattning inom yrket.
2. Kunskapstest i VVS del 1, upprättad av VVS-Branschens Yrkesnämnd.
3. Efter kunskapstest i VVS del 1 se bilaga 4, bedöms om den validerade ska gå vidare i valideringsstegen

med kunskapstest i VVS del 2 se bilaga 5, eller genomgå en grundutbildning.

4. Systemkunskapsprov för att förstå de olika system och säkerhetsutrustningar som förekommer inom VVS-branschen.
5. Praktiskt och teoretiskt test på tre dagar (tjugofyra timmar) enligt VVS-Branschens Yrkesnämnd framtagna mallar. Därefter bedöms om den validerade ska gå vidare till Yrkesexamen eller kompletterande utbildning.

Enligt ert önskamål prövar vi att sortera in de olika kompetenskriterierna som vi utvecklat inom vårt yrkesområde i följande struktur:

1. *Kompetens att hantera information*
genomförs genom hela valideringsprocessen
2. *Kompetens att handla språkligt och kommunikativt*
genomförs genom hela valideringsprocessen
3. *Kompetens att lösa problem och att planera och organisera uppgifter*
återfinns i de olika kunskapstesterna VVS del 1 och VVS del 2
4. Kompetens att genomföra uppgifter och lösa problem sker i den praktiska och teoretiska testen i vår modell punkt 5
5. Kompetens att samarbeta sker i den praktiska och teoretiska testen i vår modell punkt 5
6. Kompetens att använda utrustning, genomförs genom hela valideringsprocessen
7. Kvalitetsmedvetenhet sker i den praktiska och teoretiska testen i vår modell punkt 5
8. Ett estetiskt förhållningssätt är en del av vår modell punkten 1
9. Ett etiskt förhållningssätt är en del av vår modell punkten 1
10. Utvecklingsinriktning undersöks inte alls

Eftersom en teknikorienterad bransch har svårigheter att fånga all kompetens som ett effektivt näringsliv kräver är det väldigt stor chans att vår modell och innehållet i denna behöver genomlysas utifrån den reovisning vi just lämnat. För de yrkesområden som i denna rapport inte har egna modeller för validering och eftersom vi har för avsikt att upprätta dessa i nästa projekt kommer vi att kunna ta med oss dessa erfarenheter.

Plan för det långsiktiga arbetet inom området – förankring – implementering

Validering ska ingå som en naturlig del av VVS- Installatörernas rekryteringssatsningar se bilaga 7.

Strategin blir sålunda:

validering är det redskap som kan identifiera en persons teoretiska och praktiska kunskaper och bilda underlag för anpassad fort- och vidareutbildning³.

Fortbildning kan innehålla kompetens som sammanhänger med viss teknik som används nationellt och som behöver uppdatera en person med teoretisk utbildning och praktisk erfarenhet från ett annat land. Fortbildning kan innebära uppdatering för personer som arbetat med fastighetsdrift och ska använda sin kunskap i entreprenadskeendet. Utbildning av detta sklag finns tillgängligt på marknaden.

Vidareutbildning behöver skapas och utgå ifrån de brister som identifieras i validering.

Implementering är den väsentligaste insatsen i vårt valideringsprojekt. I första hand behöver man ta fram en aktivitetsplan som innehåller personliga besök, informationsmöten, träffar med Länsarbetsnämnderna i landet, förhandlingar med utbildningsanordnare, utbildning av handledare. Inför denna aktivitetsplan krävs informationsmaterial, artiklar i tekniska och andra tidskrifter. Det behövs resurser för resor, sammanträdeskostnader m.m. Vi avser att återkomma med en projektbeskrivning och en ansökan om medel för att fortsätta arbetet.

Valideringsaktiviteter för vvs- montörer bör kunna starta upp en provverksamhet under våren 2005. Därefter behöver vi göra en utvärdering innan vi permanentar modellen. Amitionen som vi hade att ta fram kostnadsmodeller har

---

³ Fortbildning används här i meningen uppdatering av befintlig kunskap på grund av exempelvis teknisk eller annan utveckling. Vidareutbildning används här i meningen lägga till utbildning som saknas i den yrkesverksammas bakgrund.

tyvärr inte kunnat genomföras eftersom vi saknat resurser för detta. Det borde kunna åtgärdas i samband med pro-verksamheten.

En högre nivå på ambitionerna är att utveckla minst två valideringsmodeller till två andra arbetstagargrupper under 2005.

För att lyckosmt arbeta vidare på detta område krävs att en projektanställning kan finansieras. Vår organisation har succesivt slimmats och alternativet att projektledaren arbetar aktivt i projektet som skett i detta fall skapar eftersatta arbetsuppgifter på andra områden.